

hunc focus, & extunc per omnia indiguus comes primo miraculo quod per manum eius fieri uidit: prædictum germanum eius auiisse Guidonem. Erat enim eis transitus per castrum. Nantoni, in territorio senonum: & iuuenis quidam cuius pedem fistula occupauerat: prædicti patris Bernardi, factum & benedictionem cum multa supplicatione petebat. Signatus autem statim conualuit: & post paucissimos dies regressi per idem oppidum, sanum cum atque incolumem inueniunt. Cæterum sepe dictus beati uiri frater, ne ipso quidem poterat compeisci miraculo quominus increparet eum, & presumptionis argueret, quod acquiescerit tangere hominem: tanta siquidem charitate pro eo sollicitus erat.

Cum autem aliquantum in Claraualle tempus uir domini Bernardus expleset: contigit uirumobilem, ipsius secundum carnem propinquum Iosbertum de Firmitate (quod est oppidum proximum Claraualensi monasterio) grauiter infirmari. Qui subito præoccupatus: misit penitus intellectum pariter & loquelam. Unde & filius eius Iosbertus iunior, & omnes amici si mul eo magis affligebantur dolore, quod sine confessione & uitatio uir magnificus & magnifice honoratus obiret. Cucurrit nuncius ad abbatem: neque enim tunc in monasterio erat. Venit: & inuenit eum iam triduo sic tacentem. Cōpassus autem homini: sed & motis lachrymis filij eius, & si mulgentium cæterorum, confusus de misericordia dei, sermonem magnificum protulit eis dicens. Notum est uobis quod homo iste in pluribus grauauit ecclesias, oppressit pauperes, offendit deum, si mihi creditis ut ecclesijs restituantur ablata, & usurpate in grauiamen pauperum consuetudines dimittantur: & loquetur adhuc & suorum confessionem faciet delictorum: diuina quoque suscipiet sacramenta deuotus. Miratur omnes, lætatur filius, familia omnis exultat: quicquid præcipit homo dei firmiter ei promittitur, & impletur. Verum frater eius Gerardus, & Galdricus auunculus, qui erant cum eo non parum territi & turbati, secretius cum super tali promissione conueniunt: durius arguunt, acrius inuehuntur. Quibus breuiter simpliciterque respondens: facere, inquit, potest facile deus, quod difficile credere nos potestis. Itaque post secretam orationem: ad oblationem sacrificij immortalis accessit. Quo offerente, nuncius superuenit, qui indicaret præfatum Iosbertum libere iam loquentem: rogare obnixus, ut uir dei festinaret ad eum. Qui post oblatum sacrificium uenienti cum lachrymis & gemitu peccata confessus, diuina sacramenta suscepit: & duobus aut tribus post hæc diebus uiuens & loquens, ea maxime quæ præceperat abbas sanctus constituit sine ulla retractatione seruari. Sed & disposuit domus suæ, & elemosynas dedit: & sic demum christiano more in bona spe misericordie dei animam exalauit. Et hoc quidem signum in manu sui effecit Christus mundo celebrare.

Circa idem tempus accidit, ut auunculus eius Galdricus, qui zelo pie sollicitudinis eius mansuetudinem (sicut prædiximus) duris increpationibus obruebat: grauissimis febribus laboraret. Demum ingrauescente morbo, ipsa doloris magnitudine superatus, abbatem humili supplicatione compellat, ut sui miseretur: & opem sibi ferat quam cæteris consuecit. At ille cuius spiritus super mel dulcis, primum leniter breuiterque commemorans crebas super huiusmodi oburgationes ipsius, & imponens ei ne forte hæc diceret tentans eum: post instanti tamen manum imponit: & febrem abscedere iubet. Nec mora ad imperium eius reliquit eum febris: expertum in semetipso quod in cæteris arguebat. Idem quoque Galdricus cum in Claraualle aliquantos iam peregrisset annos: seruens spiritu, & totius boni æmulator ex hac luce migravit. Qui ante unam serè horam turbatus ad momentum, & toto corpore terribiliter motus infremuit: sed ad pristinam statim serenitatem uersus, uultu deinceps

placidissimo exspirauit. Noluit autem dominus sollicitum abbatis animum, huius rei cognitione fraudari. Si quidem post aliquot dies idem Galdricus apparens ei in uisu noctis, cum omnia erga se prospera esse sciscitanti respondere: & in magna sese gratularetur felicitate locutum: demum interrogatus quidnam sibi uoluit tam acerba illa in morte tamque repentina commotio. Dicebat autem quod ea hora duo spiritus nequam, uelut in puteum horrendæ profunditatis cum præcipitare parassent, unde terribiter contremuit: sed beato Petro accurrente creptus, nihil sensit deinceps læsionis.

Iongum effecit cuncta narrare quæ super his quæ ex hac uita discesserant, & eorum felicitate, seu etiam necessitate, diuina ei gratia reuelare ab ipsis intuitus consuevit. Vnum tamen ex eis fuit: quod ob fratrum commonitionem, aliquoties etiam ipse pauper commemorare solebat. Frater quidam bonæ intentionis, sed durioris erga ceteros fratres conuersationis, & minus compatiens quam deberet in monasterio defunctus est. Post paucos autem dies uiro dei apparuit, uultu lugubri & habitu miserabili: significans non ad uotum sibi cuncta succedere. Interrogatus autem ab eo quid sibi esset: quatuor dilaceratis sese traditum querebatur. Ad quod uerbum continuo impulsus est: & quasi præcipitater expulsus à facie uiri dei. Qui grauius ingemiscens: post tergum eius clamauit. Præcipio, inquit, tibi in nomine domini: ut qualiter tecum agatur in proximo mihi iterum innotescas. Et conuersus ad orationem pro eo oblationem hostiæ salutaris: aliquos etiam fratrum quorum amplius nouerat sanctitatem, eidem subuenire monebat. Nec uero desistit: donec sicut præceperat aliam reuelationem cognita eius liberatione meruit consolari.

Nfirmabatur aliquando ipse uir dei: & uelut risuulus quidam flegmatis incessanter ab eius ore fluere. Unde exhausto corpore, usquequaque deficiens paulominus ad extrema deuenit. Conuenerunt itaque ei amici eius: uelut ad exequias tanti patris. Cumque extremum iam trahere spiritum uideretur: in excessu mentis, ante tribunal domini sibi uisus est præsentari. Assuit & sathan: ex aduerso improbis cum accusationibus pulsans. Vbi uero ille omnia fuerat persecutus, & uiro dei pro sua fuit parte dicendum: nihil territus aut turbatus ait: Fateor non sum dignus ego: nec proprijs possum meritis regnum obtinere cælorum. Cæterum, duplici iure illud obtinens dominus meus, hæreditate scilicet patris, & merito passionis: altero ipse contentus, alterum mihi donat: ex cuius dono iure illud mihi uendicans, non confundor. In hoc uerbo confusus inimicus, conuentus ille solutus: & homo dei in se reuerus est. Cumque ex hoc magis dissolutionem sui corporis imminere speraret: uisio altera longe dissimilis est secuta. Si quidem uelut in littore quodam positus: uidebatur sibi nauem quæ se transuchret expectare. Cumque applicisset nauis ad litus, festinabat ingredi: & illa cedens impingebat in aquam. Usque tunc ita faciens, tandem relicto eo nauis ibat: & non reuertebatur. Intellexit autem protinus necdum tempus suæ migrationis adesse. Adhuc tamen crescebat dolor, co utique magis molestus: quo minus iam cum spes imminētis exitus solabatur. Contigit autem aduersperalcentiam die, ut cæteris fratribus iuxta consuetudinem accedentibus ad lectionem collationum: solus abbas cum duobus fratribus sibi assistentibus remaneret in diuersorio in quo iacebat. Cumque uehementius affligeretur, & su prauiores dolor excreceret: aduocans alterum e duobus iubet citius oratum ire. Excusantem denique & dicentem, non sum ego talis orator: obediētiæ auctoritate compellit. Itum est & oratio ad altaria: quæ in eadē basilica erant tria. Primum in honore beate dei genitricis, duo circumposita in honore beati Laurentij martyris: & beati Benedicti abbatis.

Eadem